

نگرشی بر وضعیت اشتغال فارغ التحصیلان کشاورزی و سنجش نقش آنها بر کارآئی واحدهای تولیدکشاورزی

رضا صداقت

کارشناس ارشد اقتصاد کشاورزی - پژوهشگر موسسه تحقیقات پسته کشور

یکی از مشکلات اساسی که در شرایط فعلی اقتصاد ایران و به تبع آن دانش‌آموختگان دانشگاهی با آن روبرو می‌باشند، مشکل بیکاری این قشر از افراد جامعه است که اکثر آن نیز جوان و آماده کار و فعالیت می‌باشند. آمار نشان می‌دهد که تعداد دانش‌آموختگان کشاورزی در سال ۱۳۵۵، تنها ۱۱ هزار نفر بوده که این تعداد در سال ۱۳۷۷ به ۶۱ هزار نفر رسیده است. در حالیکه تعداد این افراد ۵/۵ برابر شده است، ارزش افزوده بخش کشاورزی به قیمت ثابت تنها ۲/۳ برابر گردیده است (۳). این خود نشان‌دهنده عدم تأثیر مناسب این افزایش، بر ارزش افزوده بخش کشاورزی و به مفهوم دیگر عدم استفاده مناسب از توان علمی فارغ‌التحصیلان کشاورزی بوده است. بخش کشاورزی در طول دوره ۶۵-۷۵ تنها توانسته است سالانه برای ۳۳۰۰ نفر فرصت شغلی ایجاد کند. بر اساس پیش‌بینی‌های بعمل آمده در سال ۱۳۸۰ بین ۲۱ تا ۲۳ هزار نفر و در سال ۱۳۹۰ بین ۱۱۵ تا ۲۳۳ هزار نفر دانش‌آموخته بدون اشتغال و در جستجوی کار مناسب و مرتبط با رشته کشاورزی وجود خواهد داشت (۳). در این مطالعه سعی گردیده است ضمن بررسی اجمالی وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان کشاورزی، با استفاده از تابع تولید مرزی تصادفی و روش تخمین حداکثر درستی، کارآئی فنی نمونه‌ای از بهره‌برداران کشاورزی در استان فارس تعیین، و عوامل اقتصادی - اجتماعی مؤثر بر آن تعیین گردند. در این مطالعه عواملی از قبیل سطح سواد بهره‌بردار، سن بهره‌بردار، تجربه کشاورزی، تعداد افراد خانوار، شرکت در کلاسهای ترویجی و آموزشی، استفاده از نثریات ترویجی و بالاخره دانش‌آموختگی کشاورزی در نظر گرفته شده و تأثیر آنها بر کارآئی فنی واحدهای کشاورزی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج مطالعه نشان داد که دانش‌آموختگی دانشگاهی، شرکت در کلاسهای آموزشی و ترویجی و مطالعه نثریات ترویجی تأثیر مثبت بر کارآئی فنی داشته‌اند، در حالیکه متغیرهای تجربه کشاورزی، سن، تعداد افراد خانواده تأثیر معنی‌داری بر کارآئی فنی نداشته‌اند. در نهایت با توجه به نتایج بدست آمده در ارتباط با تأثیر دانش‌آموختگی و فاکتورهای وابسته بر کارآئی فنی واحدهای کشاورزی و نیز با عنایت به وضعیت موجود اشتغال فارغ‌التحصیلان، پیشنهاداتی ارائه گردیده است.

کلمات کلیدی: دانش‌آموختگی - فرصت‌های شغلی - کارآئی فنی